

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Congresul femeilor române.

Luni, a doua zi de Rusalii, reprezentantele reuniunilor de femei, ascultând glasul călduros al reuniunii femeilor din Brașov, s'au întrunit într'un impozant congres, pentru a discuta și stabili cadrele unei activități mai concentrate și mai intenzive.

Congresul acesta e un moment de o deosebită importanță în viața noastră culturală și ne îndeplinim o datorie plăcută remarcându-l la loc de frunte. Avem așa de puține momente luminoase de remarcat, în viața noastră de neam puțin favorizat de soarte, încât simțim o adevărată tericire, când ni-se dă prilej, de a scoate la iveală câte unul.

Congresul din Brașov înseamnă un pas înspre bine, un nou sprijin în activitatea culturală, unde sunt atâtea lucruri de realizat încă și unde forțele sunt stânjenite de atâtea pedeci și atâtea greutăți.

Ideea acestui congres a fost sulevată încă în Noemvrie 1911, când reuniunea femeilor române din Brașov, sărbătorind a 60-a aniversare a spus prin rostul prezidenței: „Consacrez cuvintele mele de încheiere, ca să glorific această Reuniune a noastră, care dela început nu a avut o menire locală, ci până în ziua de astăzi își extinde activitatea sa și binefacerile sale până în depărtările țării pentru ajutorarea și creșterea ficei române. Deci tot acestei reuniuni i-se cuvine gestul însemnat de-a întinde mâna reuniunilor surori, ca de sub steagul ei să se incopcie Uniunea femeilor române din regatul nostru, care ar avea de scop, ca întrunindu-se în congrese anuale, să poarte grijă de unitatea de gândire a creșterii femeii române, de soarta ei socială și de ridicarea ei pe cale economică și de bunăstare.”

Ideea aceasta frumoasă intră, cu congresul de față, în stadiul realizării.

Reținem câteva puncte din programul de acțiune al dnei prezidente Maria Baiulescu, pentruca cetitorul — și până va ceti raportul amănuțit al trimisului nostru — să aibă prilej de a apreția problemele ce s'au luat în programul de acțiune și importanța lor:

„Educația fetițelor noastre se va face în conformitate cu interesele legii și neamului nostru pentruca aceste tezaure să rămână veșnic neperitoare.

Educațiunea primă, fiind concepută în familie, vom trebui să creștem *mame*, cari vor avea de datorie să se consacreze cu desăvârșire *copiilor lor*, punând bază educațiunii sufletești din cea mai fragedă vârstă.

În continuarea educațiunii vom stărui să avem culturale pentru fete pretutindeni și pe lângă școlile primare, să completăm în toate părțile școlile primare sau civile.

Continuarea educației sufletești prin școli și mai cu seamă în internate, cărora le încredințăm cu desăvârșire educațiunea fetițelor noastre, stăruiind asupra sentimentelor *de credință*, de datorie, de muncă, cerem directă propagandă și creștere *împotriva luxului ruinător de neam* și pretindem, să fie toți pătrunși de înalta răspundere la care este chemată femeia română — desrădăcinând astfel superficialitatea și direcțiunea falsă a ultimelor decenii.”

*

Aceste vederi sănătoase, cari prevăd revendicarea unor stări sociale bolnăvicioase, ce dănuiesc — în lipsa unei activități mai concentrate și mai sistematice în ce privește educația de până acum a fetelor noastre — sunt cea mai sigură

garanță, că congresul din Brașov e un început de muncă serioasă și regenerătoare, ale cărei roade se vor vedea în viitorul cel mai apropiat.

Dorim, din tot sufletul, ca rândurile femeilor ce luptă pentru *cultura națională* să se închege cât mai compact, alcătuiind o columnă puternică, pe care să se sprijinească unul dintre tezaurele cele mai scumpe a unui neam: educația cât mai îngrijită a viitoarelor mame!

Inarticularea episcopiei de Hajdudorogh. În ședința de Sâmbătă a Camerei ungare s'a petrecut proiectul referitor la inarticularea episcopiei de Hajdudorogh și investirea episcopului cu dreptul de membru al Casei magnaților. Cu aceasta ocazie a luat cuvântul dl deputat Stefan Cicio-Pop, a cărei vorbire o vom reproduce. I-a răspuns ministru Iankovich Béla. Camera a votat proiectul fără nici o modificare.

Ce e cu Sfânta Unire? La întrebarea aceasta, pusă de un confrate în nrul 56 al foii noastre, răspundem, că după informațiunile ce le avem, Statutele Societății S. Unire sunt deja aprobate de Seannul metropolitan și cercurile competente fac pașii ulteriori pentru înfăptuirea acelei Societăți. Întârzierea inactivării, credem a se ascrie situației grele, în care a ajuns Biserica noastră. Avem nădejde, că îndată ce se va mai limpezi situația și vom respira mai liber, S. Unire se va constitui și își va începe mult așteptata și mult dorita activitate bisericească literară și socială.

Lege împotriva republicanilor. Guvernul actual a prezentat dietei un proiect de lege îndreptat împotriva republicanilor. Proiectul îndrumă toate crimele de lesae maiestate ori îndreptate împotriva formeii monarhiei a țării în sfera de competență a tribunalelor de rând. Pentru astfel de crime se statoresc pedepse până la 5 ani.

Fuziunea partidelor opoziționale maghiare. Venirea lui Tisza la guvern a grăbit coalizarea partidelor opoziționale maghiare. Chestia fuziunii se discută de mult, dar șefii diferitelor fracțiuni opozi-

ționale n'au putut cădea de acord, iar fără program Iustității au declarat, că nu fuzionează. După debateri îndelungate 48-ști s'au convins, că o fuzione cu Andrassy, partidul popular și fracțiunile, cari stau pe baza dualizmului, e o imposibilitate. Justh a declarat dela început, că el nu pertrăcează decât cu oameni, cari stau pe baza principiilor Independente, iar fără Just nu era consult a proclama fuzionea, deoarece el este sprijinit de socialdemocrați, cari stăpânesc ulița. Așa a fost lăsat din calcul Andrassy și poporalii, cari nu fuzionează, dar vor sprijini acțiunea celor două mari partide opoziționale de 48-ști împotriva guvernului. Programul comun adoptat de cele două partide fuzioneate se poate resuma în următoarele: Sufragiul universal cu deosebită considerare la „magyar állam”, reforma Casei de sus pe baza sistemului reprezentativ, întărirea autonomiei orășenești și comitateneze, autonomia catolică, dare progresivă, parcelări și colonisări naționale și pacea cu naționalitățile.

„Vrem pace cu toți locuitorii acestei țări fără considerare la limbă, religie și descendență. Dorim a persecuta cu asprime neîndurată agitațiile contra statului, dar cu considerarea ordinii de drept, cu dreptate și tratament uman vom să legăm pe toți cetățenii de altă limbă de viața de stat.”

Președinte al partidelor fuzioneate a fost aclamat contele *Károlyi Mihály*. Kossuth și Justh au depus șefia partidelor lor și vor servi sub noul drapel ca militari de rând.

Proiectul cvincvenalelor votat. În ședința din 16 iunie Camera ungară a votat proiectul despre cvincvenalele proiectului prezentat de ministrul Iankovich. Referentul preoților a fost cunoscutul scriitor maghiar Herceg Ferencz, care cu aceasta ocaziune a spus multe lucruri ciudate, caracteristice

pentru completa desorientare în materie a dlui scriitor. Cităm după vorbele stenografice pasagele, cari pe noi ne ating mai de aproape.

„Cvincvenale vor căpăta numai preoții cu calificare mai înaltă. Aceasta On. Casă, se va părea multora o nedreptate, pentru că tocmai preoții cei cu calificare mai mică sunt cei ce păstoresc în parohii mai slab dotate și din partea bisericii. Ca noi să restringem ajutorul dat sub titlul de cvincvenal, ne îndeamnă și împrejurarea, că chemarea de mare momentuositate a preoților să ajungă în mâinile oamenilor cu o pregătire superioară. Aceasta e nu numai în interesul bisericii, ci și în al statului. Mai e apoi și considerarea acea omenească, că acela, care a ostenit și a muncit mai mult să fie împărțit de un venit mai mare...”

Așadară considerări și resoane înalte! Dl referent și-a uitat însă, că cvincvenal nu căpăta nici cei cu pregătire înalte, dacă parohia în Conscrierea congruală e luată cu venit puțin.

Altcum despre dispozițiile proiectului în privința aceasta a zis referentul:

„Proiectul mai are și unele dispoziții deosebite. Astfel preotul numai în măsura aceea își poate face pretensiuni la cvincvenale, întrucât venitul, ce-l căpăta dela stat, cvincvenalul și congrua laolaltă, nu întrec suma întreită a venitului provenit din isvor ecclesiastic... Dispoziția aceasta precum se vede On. Casă a făcut sânge rău în sinul preoțimei mai inferioare. Într'un ziar bine informat în chestii bisericesti am și putut să cetim un atac în direcția aceasta, în care se spune, că alcătuirii proiectului poate nici ei n'au știut ce fac, pentru-că e imposibil, că tocmai dela cei mai mașter dotați preoți să subtragă statul ajutorul, unde după toate legile logice e acela mai reclamat.

Dați-mi voie să vă spun că alcătuirii proiectului au știut foarte bine, ce fac. Poate să fie aci cel mult vorba de ciocnirea interesului privat cu interesul public, când e natural, că numai interesul public trebuie să biruiască. E de interes public, că statul să sprijinească biserica în ajungerea scopului ei, dar acest sprijin nu poate avea decât caracterul unui ajutor și nu se poate desvolta într'acolo, ca staul singur să-și ia asupra sa sarcinile legate de împlinirea datorițelor bisericii. Mai e de interes public și împrejurarea că să se curme înființarea parohiilor mici, cari ar arunca sarcini în spinarea statului și mai e de interes public, că să nu punem stăvilă binefacerii private și sociale pentru susținerea parohiilor.”

A vorbit apoi dl deputat național Stefan Cicio Pop a cărui clasic discurs l-l vom reproduce în întregime.

Din dieceza Gherlei.

Episcopul anunță vizitațiunea canonică.

Dela ziua, în care Sfânta Provedință a voit „ca să iau jugul Evangheliei și vrednicia Arhieriască” dorind am dorit, să putem fi împreună cu voi, iubii mei trați și fi, să facem vizitațiuni canonice, fiind conștiu de datorința cuprinsă în rânduiala hirotonirii de episcop, că „pentru înnoirea sufletelor încredințate Noauă întru aceasta viața — dator suntem să Ne punem sufletul Nostru pentru oile Noastre”.

Convins atât din rânduiala canoanelor sfinte noastre bisericii cât și din propria Noastră experiență despre importanța, necesitatea și folosul acestei slujbe episcopesti pline de dar și de roade bogate pentru mărirea lui Dumnezeu pentru înflorirea bisericii și pentru mântuirea suflete-

FOIȚA.

Ceasuri de seara.

Căile fericirii.

I.

(Continuare).

„Cei săraci cu spiritul” cred că se înțeleg aceia cari se simt săraci cu spiritul, cari simt că priceperea lor, că inteligența lor e mărginită. Adevărul acesta îl poate simți nu numai acela care dela fire e mai puțin dotat, ci mai ales inteligențele cele mai profunde, cele mai strălucitoare. Acești din urmă au mai des ocaziunea ca să cadă fulgerați din înălțimile cele mari. Conștiința, convingerea că facultățile noastre sufletești sunt mărginite, nu e nici de cum o pedecă a progresului, a culturii. Căci tot ce ne-a dat cultura ne-a dat în cadrele posibile inteligenței noastre. A recunoaște neputința noastră înseamnă a nu cădea într'o superbie ștearpă, iar nu a sta pe loc și a nu mai cuteza să cercetăm nimic.

„Cei săraci cu spiritul” vor fi deci cei lipsiți de superbie.

Nu se puteau începe altcum cele opt fericiri. Mântuitorul a voit să ne facă băgători de seamă că, după cum nenorocirea

și moartea a venit prin sumeția celor ce au vrut să fie asemenea lui Dumnezeu, astfel și fericirea și viața poate încolți și crește numai în cei lipsiți de superbie, în cei cari își simt neputința înțelepciunii, în cei cari simt cât de neasămănat de sus e Dumnezeu pe lângă noi oamenii, în cei „săraci cu spiritul”.

În înțelesul acesta a zis Mântuitorul: „Tot cel ce se umilește înălța-se-va, și cel ce se înalță umili-se-va”.

În înțelesul acesta a zis: „Mulțămescu-ți Ție părinte, c'ai ascuns acestea înțeleptilor și le-ai descoperit pruncilor”.

Sărac cu spiritul, în acest înțeles, s'a numit pe sine s. Paul, lumina creștinismului, zicând: „Nimic nu mă socotesc a ști întru voi decât pe Isus Hristos, și acesta restignit”.

Sărac cu spiritul s'a simțit filosoful cel mai puternic al anticității, Plato când învăța că trebuie să se coboare un zău din cer să ne spuie adevărul.

Sărac cu spiritul s'au simțit ss. Vasile cel mare, Ioan Gură de aur, Augustin, și toți sfinții mari ai bisericii.

Sărac cu spiritul s'a simțit Descartes care a ajuns la convingerea „Ignoramus et ignorabimus”.

„Bogat cu duhul” s'a simțit nebunul care a zis întru inima sa: „Nu este Dumnezeu”.

Bogați cu spiritul s'au simțit toți aceia

cari, sumețiți de puterea inteligenții lor s'au crezut tot atâția zei neatârători de nime, din vechime până la Nietzsche, care, înainte de-a înnebuni a cutezat să scrie: „Mă simt destul de tare ca să frâng în două istoria omenimei”.

Bogați cu duhul s'au crezut toți aceia cari, părăsind adevărata învățătură a lui Hristos, au adus atâtea desbinări și nenorociri peste biserică.

Dacă vom cerceta istoria popoarelor ne vom convinge ușor că cei cari au fost folositori neamului lor și omenirii întregi, n'au fost recrutați din șirul oamenilor „bogați cu spiritul”, cari s'au simțit prea bogați, cari au fost astfel plini de superbie, ci dintre „cei săraci cu duhul” cari au recunoscut marginile puterii lor, dar apoi între acestea margini au muncit toată viața.

Dar când zice Mântuitorul „fericiți sunt cei săraci cu spiritul” se pare că țintește mai mult la fericirea individuală, decât la cea obștească. Fericire obștească nu poate veni dela cei superbi, dela cei plini de ei înșiși. Dar' poate se vor ferici pe ei?

Nu se pot ferici pentru-că aripile inteligenții celei mai scăpărătoare nu pot pluti în înălțimi așa de mari la cari vrea să se urce sufletul nostru. Este, un punct în înălțimi peste care nu ne poate trece decât credința. Însă cei superbi, cei bogați cu duhul, nu cred, și pentru aceea ei nu vor putea ajunge împărăția cerurilor fiindcă n'au

lor, am hotărît, ca încă în vara acestui an să vizităm parohiile, cari sunt mai îndepărtate de reședința Noastră, și sperăm, că în anii următori, ajutând Domnul, vom putea să vizităm pe rând toate parohiile, cari sunt încredințate păstoririi Noastre din aceasta întinsă eparhie.

Dorința Noastră ferbinte este, ca scopul vizitațiunilor canonice să-l putem ajunge cât mai desevarșit mai ales prin vestirea învățaturii dreptcredincioase, prin întărirea credinții adevărate prin îndreptarea moravurilor, prin îndemnarea la viață nevinovată și păciuită, și prin întemeierea așezămintelor, cari după lipsele actuale ale credincioșilor le vom afla salutare pentru parohiile diecezei Noastre.

Dupăce eparhia Noastră este foarte vastă și dorința sufletului Nostru este să Ne putem cât mai mult jertfi pentru promovarea intereselor de căpetenie ale iubiților Noștri credincioși, aflăm de lipsă să Ne adresăm de acum dintru început către frații noștri preoți, ca la primirea Noastră în singuratecele parohii să se rostingă la ceea mai de lipsă formalități, încunjurând ori-ce manifestatii, cari sunt potrivite a ni împedeca întru urmărirea scopului Nostru, care este vederea limpede a stărilor, cunoașterea obiectivă și temeinică a așezămintelor din singuratecele parohii vizitate.

Drept aceea, frații preoți în fruntea credincioșilor în fiecare parohie să Ne aștepte numai în ușa bisericii cu Sfta Cruce și Sf. Evanghelie fără a ținea vorbire, ca astfel intrând îndată în biserică, după Sf. Litie, să putem mângăia pe credincioși cu ceva învățatură și cu administrarea Sf. Taine a Pocăinței și cu alte slujbe și rugăciuni ce ni s'ar cere. În toată dimineața Vom aduce Sf. Jertă Liturgică în una din bisericile vizitate și acolo vom împărtăși pe cei pocăiți în Taina Sfintei Cuminecături. Îndată după

Sf. Liturgie, iar în parohiile, cari le vom vizita după amiază, îndată după Sf. Litie va urma vizitațiunea canonică la casa parohială, la care vor avea să fie de față și curatorii și fețele bisericesti, cu cari Vom ținea ședință curatorială și respective a senatului școlar. Vom vizita apoi bisericile, toate obiectele întrebuinte în biserici, cemetierele, averile, instituțiunile, școlile, așezămintele bisericii, ziarele, matriculele, protocoalele, socotelile, arhivul, bibliotecile parohiale și școlare, inventariile și altele din comuna bisericească ținătoare, ca după celea experiate să Ne putem îngriji de administrarea bună a eparhiei Noastre și să putem face dispuzățiuni, ca disciplina bisericească să se consolideze.

Totodată rog pe frații preoți, ca cu ocaziunea acestor vizitațiuni canonice să încunjure ori-ce lux, ori-ce pregătiri extraordinare și în prevederea Noastre și a însoțitorilor Noștri cu ale mâncării și beuturii să se restringă la articlii, de cari de obicei dispune o smerită casă parohială românească observând din a Noastră parte, că am vedea cu cea mai viuă bucurie, dacă peste tot nici nu s'ar servi beuturi alcoolice, pentru că nu conveniri zgomotoase cercăm ci zelul pentru bunăstarea sfintei Biserici Ne îndeamnă să mergem în mijlocul fiilor Noștri sufletești și să petrecem cu dânsii cum petrece părintele în sinul familiei sale iubite și mult dorite. Apoi fiindcă o parte a vizitațiuni cade în postul Sf. Apostoli, lăsăm, ca în zilele Luni Miercuri și Vineri să se țină post cu mâncări de lăptării și ouă; în celelalte zile concedem deslegare la toate.

În următoarele vă facem cunoscut planul contempletei proxime vizitațiuni, cu aceea observare, că dacă împrejurările Ne-ar sili să facem ceva abatere dela acest plan, despre aceasta la timp veți primi încunoștințare dela protopopii tractuali.

- 27 Iunie: Salva — Hordou.
 28 „ Telciu — Romuli.
 29 „ Săcel, unde vom săvârși sfințirea bisericii.
 30 „ Săliștea.
 1 Iulie: Dragomirești.
 2 „ Cuhea — Șaieu.
 3 „ Botiza — Poeni.
 4 „ Rozavlea — Strâmtura.
 5 „ Glod — Slătioara.
 6 „ Bârsana — Văleni.
 7 „ Nănești — Oncești.
 8 „ Vad — Valea porcului.
 9 „ Berbești.
 10 „ Ocna-Șugatag — Hoteni.
 11 „ Julești.
 12 „ Sfințire de biserică în Dragomirești.
 13 „ Iod.
 14 „ Mănăstirea Moiseiului.
 15—16—17 Sf. Exerciții ale preoților la Mănăstirea Moiseiului.
 19 Iulie: Sighetul Marmației.
 20 „ Sat-Slatină — Ocna-Slatină.
 21 „ Cornești — Ferești.
 22 „ Călinești — Sârbi.
 23 „ Budești — Breh.
 24 „ Crăcești — Desești.
 25 „ Sat-Șugatag — Hernicești.
 26 „ Iapa — Sarasău.
 27 „ Sfințire de biserică în Săpânța.
 28 „ Biserica albă — Rona de jos.
 29 „ Apșa de jos — Apșa de mijloc.
 30 „ Petrova — Leordina.
 31 „ Vișeu de jos — Bocicoel.
 1 Aug. Vișeu de sus — Vișeu de mijloc.
 2 „ Sfințirea bisericii din Vișeu de jos.
 3 „ Moiseiu.
 4 „ Borșa.

Vă rugăm pe toți, iubiții noștri frați și fii, ca în acelea zile să Ne însoțiți cu rugăciunile voastre pe calea apostolică, ca darul lui Dumnezeu să fie cu noi cu toți și îng e

nimic ce să-i poată ridica atât de sus. Și dacă viața de dincolo de moarte nu poate fi întrezărită de ei, vor fi vecinic neliniștiți și nenorociți, pentru că sufletele lor acolo se doresc, după vecinicie însetează.

Înțelesul întâiei fericiri ar fi deci acesta: Fericii sunt muritorii cari își simțesc neputința lor de-a cunoaște totul prin ei înșiși, cari sunt convinși că mintea lor nu le va putea desvălui tainele vecinice. Sunt fericii pentru că, îndată ce nu-s plini de superbie și vanitate, vor recunoaște cu bucurie existența Aceluia care ține în mână tainele nepătrunse. Sunt fericii, pentru că vor primi cu bucurie descoperirile dumnezești, și mai pe sus de toate, Evaughelia lui Isus Hristos. Sunt fericii pentru că, ridicându-se peste hotarele strănte ale științei, prin puterea credinței, vor întrezeri ceea ce-i dincolo de moarte, și astfel sufletele lor vor avea un punct pe care să se poată opri, să se poată odihni. Sunt fericii cei săraci cu spiritul pentru că aceia cred, iar „cel ce nu va crede osândise-va“, și „fără de credință este cu neputință a plăcea lui Dumnezeu“, sunt fericii pentru că „acelora este împărăția ceriurilor“, unde-i așteaptă vecinica fericire.

Fericit e cel ce-și umilește mințea, adecă cel ce-i cunoaște hotarele peste cari nu poate trece, pentru că mințea aceluia, el însuși, se va înălța; adecă, cu ajutorul credinței pe care va primi-o se va ridica în

regiuni atât de înalte, în cari știința nici odată nu l-ar fi putut avânța. Fericit el cel ce nu se numără între înțelepți ci între prunci, pentru că aceluia i-se va vor descoperi tainele. Adecă e fericit cel ce primește de adevărat tot ce a descoperit Dumnezeu, cum pruncii cred tot ce le spune părintele, și-s nefericiți aceia cari pun mereu întrebări fără răspunsuri, și se zăpăcesc pe sine și pe alții.

Tot în acest înțeles a zis Mântuitorul și lui Toma: „Pentru că vezi Tomo, crezi; fericii sunt însă aceia cari n'au văzut și au crezut“. Ca și când iar fi zis: „Sumeția minții tale nu te-a lăsat să crezi până ce nu pipăi; fericirea e însă a aceluia cari n'au avut probe și tot au crezut, pentru că nu s'au închinat idolului din ei, minții lor cu întrebările, ei, cunoscându-și neputința lor și atotputernicia lui Dumnezeu, s'au închinat Cuvântului descoperirii“.

Din orice inger s'ar fi putut alege nenorocitul Lucifer.

Din orice om un Iulian Apostatul.

Este în noi puțința nenorocită de-a ne orbi pe noi înșine, de-a ne crede „bogați cu spiritul“. Este puțința de-a merge orb și înainte pe acest drum care nu ne scoate la nici un luminis; ci ne cufundă tot mai mult în întunerec. Și, bătând acest drum, simțim și o satisfacție adâncă, dar rea, simțim mai ales gloriificarea lumii.

Dar este în noi și puțința de-a învinge demonul din noi care ne strigă să nu ne supunem nici odată. Putem să ne cunoaștem marginile inteligenței și a puterii noastre, putem să simțim lipsa credinții.

Ca să fim săraci cu spiritul, deci fericii, ori bogați cu duhul, deci nenorociți, atârnă dela voința noastră, care e slobodă să aleagă. Dela alegerea noastră atârnă ca porțile „împărăției ceriurilor“ să ni se deschidă ori să le aflăm zăvorite.

Pricep, în seara asta, ceea ce n'am priceput nici odată mai înainte. Dacă nu pricep cum înfloreste o floare, cum crește un fir de iarbă, cât de adânc e universul, cum strălucesc stelele, văd că nu-i motiv ca să-mi simt sufletul greu și neliniștit. Simt, prin credință, manifestându-se în toată firea, voința Celui Preaînalt, simt că tainele lui sunt sante, și mă hrănesc din speranța că în cursul existenței mele ce nu va avea sfârșit, voi cunoaște tot mai multe din tainele Lui, și astfel tot mai mult pe El însuși.

I. Agârbiceanu.

Cugetări.

De te doare sufletul nu merge între oameni, ci intră în biserică și acolo vei găsi de bună seamă o Inimă, care te înțelege și care te va mângăia.

rii Domnului împreună cu Ceece este mai cinstită de cât Cheruvimii și fără asemănare mai mărită de cât Serafimii, se Ne aibă sub scutul lor.

Szamosujvár—Gherla, din ședința conzistorială ținută la 3 Iunie 1913.

Discurs

rostit de prof. Dr. Gheorghe Hetcou la festivitatea aranjată întru amintirea marelui Mecenat și Arhiepiscopul Michail Pavel.

(Continuare și fine).

Mâncând carnea sfântă și bând sângele sfânt al dumnezeescului Miel nevinovat — întărit cu trupul, săturat cu sufletul, ca un leu curajos se aruncă în lupta înverșunată pentru idealurile, pentru drepturile bisericii și ale neamului. — E destul, să amintesc un singur moment elevător din această luptă aprigă, în care repoartă cea mai strălucită glorie asupra eu-lui său, învingându-se pe sine însuși. E vorba de luptele memorabile, când după moartea marelui Arhiepiscop Vancea — el era să ajungă de Mitropolit. El însă, ca omul umilit, dar intransigent în lupta pentru principii, pentru drepturi — s'a arătat rezolut mai bine a-și depune și insigniile sale episcopice: cărja pastorală și mitra vlădicească, decât a se înălța la înalta treaptă a Mitropoliei cu călcarea în picioare a unui drept tradițional al Bisericii noastre naționale-române. Și gestul acesta impozant de renunțare — va fi încrestat pe paginile de aur ale analelor neamului nostru — spre mărirea lui vecinică!

La altar, în umbra crucii își stabilește un program de viață altruistic: a lucra, a munci desinteresat pentru binele de obște, — programul Adamului întâiu cuprins în Biblia noastră sfântă, în aceste scurte cuvinte: „In sudoarea feței tale vei mânca pâinea, până ce te vei întoarce în pământ, din carele ești luat...”, — totodată și programul Adamului zilelor noastre, fixat în Faust-ul lui Goethe în 5 cuvinte: Arbeit für das Wohl anderer: Muncă pentru bună starea altora!

A muncit pentru binele altora, adevărat a făcut bine. În calea sa de Binefacător triumfante a lăsat după sine — ca Mântuitorul — urme istorice. Binefacere, acest singur cuvânt îl scrie pe steagul strălucitor al concepției sale despre lume. Există o concepție mai glorioasă despre lume, decât aceasta, care te duce la preamărirea lui Dumnezeu — la ținta ultimă a omului pe acest pământ!

Iată atmosfera intelectului său luminat, iată viața lui intelectuală!

Acest suflet inteligent a trăit o viață sentimentală plină de afecțiunile cele mai nobile și alese, plină de sentimentele cele mai înalte, curate și delicate; amintesc numai sentimentele lui religioase și morale, ca manifestățiunile principale și mai frumoase ale sufletului său evlavios și bun; constat numai lipsa de patimi, de egoism, de aroganță, de vanitate... în sufletul său altruist, umilit și simplu, a cărui ființă sentimentală de altminte se află întretesută, schițată și în cele spuse mai înainte.

Sufletul său delicat a mai avut și o viață volitivă extraordinară, direcționată de o putere ascunsă, motorică, de puterea elementară a unei voințe, a unei stăruințe de fier. Voința stăruitoare de fier, aceasta pu-

tere impulsivă i-a dat îndemn de a produce, aceasta l-a îmboldit spre fapte bune, aceasta i-a dat impuls, să porceadă, să lucre, să trăiască după regulile, după legile a celei mai sublimă etice, a celei mai desăvârșite morale creștine, care a dezvoltat în inima lui de aur un simț moral ales, care a format în eul său un caracter firm, perfect cristalizat, cel mai scump talizman de izbândă în lupta vieții.

Astfel și-a format el o inimă cultă în pieptul său oțelit, astfel și-a câștigat el nobleța, cultura inimii, atingând prin ea în sine însuși ținta pedagogiei adevărate, care are să formeze caractere religioase-morale și care — în caz de lipsă — prețuiește mai mult caracterul fără cultură, decât cultura fără caracter! Caracterul religios-moral i-a fost cel mai scump tezaur, cea mai scumpă comoară a personalității lui distinse!

Iată lumile sufletului său mare: lumea lui intelectuală, lumea lui sentimentală, lumea lui volitivă! Iată sufletul marelui Episcop — un întreg armonic!

Acesta-i potretul psihologic, chipul în mozaic, fotografia, icoana sufletului său nobil, zugrăvit în fuga vorbei, în goana cuvântului înaripat.

Stăm în fața sufletului ideal al marelui Arhiepiscop decedat. Cum să-i aducem prinos de mulțumită pentru nenumăratele binefaceri? Cum să-i arătăm omagiul umilit al sufletului nostru? Cum să le dăm expresiune sentimentelor noastre de recunoștință, ca respectul nostru adânc față de sufletul înălțat să nu fie numai o simplă admirațiune platonicească? — Să-i urmăm lui în lupta pentru principii, pentru idealuri și pentru convingeri! Ideile, principiile lui să fie ideile și principiile noastre, idealurile lui — și idealurile noastre! Să pornim în această luptă cu firma convingere, cu conștiința, că fără principii bune, bine fixate, fără idealuri nobile, mărețe — nu putem trăi în această lume. Să ținem morțiș la ele, să le apărăm cu sfințenie, să le apărăm cu intransigență, dacă trebuie — și cu jertfirea vieții noastre; să nu lăsăm, să nu permitem nimănui, să se atingă de ele cu mâni sacrilege, pentru că cine se atinge de dânsule, cine ni-le spulberă, cine ni-le doboară, — acela pune săcurea la rădăcinile existenței noastre sufletești și trupești, iar pentru existență — și animalele își rotesc ochii crunți în orbite, își ascut ghiarele, crâșcă din dinți, răcnesc urlând, cutremurându-se în întreg corpul lor, căutând cum să-l sfășie pe atacătorul vieții lor.

Biserica și națiunea ne chiamă și dânsule așteaptă stejări puternici, așteaptă brazi înalți și nu — trestii fragile, șovăitoare, ori pipirigi pitici!

Să ne apărăm cu curaj sfânt caracterul intact, această podoabă, această cunună frumoasă a inimii noastre! Așa să vă păstrați — iubiți elevi și eleve — caracterul vostru, ca marele Mecenat decedat! Știți voi bine, că voi sunteți fala, că voi sunteți podoaba bisericii și a neamului românesc, că voi sunteți cununa lor vie, împletită din florile alese, nobile, delicate ale vârtuților; — aveți grije, nu cumva să împlețiți în această frumoasă cunună florile urte de urzici usturoae și foile aspre de brusturi săcacioși ale păcatului; — aveți grije, să nu vă ofiliți, pentru că eu o cunună ofilită, cu o cunună veștedă nu dorește nici biserica, nici

neamul nostru să pribegescă în valea plângerilor de batjocura și de râsul lumii.

Să prindem curaj la o nouă luptă în viitor, căci geniul sfânt al Episcopului Pavel nevăzut plutește aici deasupra noastră — ocrotindu-ne; să nu ne descurajeze slăbiciunile noastre, oboseala, mizeriile noastre, pentru că aceste l-au făcut atrăgător, iubit de toți și atât de simpatic și pe marele Fundator decedat, pentru că aceste atrag inimile, aceste împrumută farmec luptătorului, precum zice nemuritorul nostru poet Eminescu:

Nu lumina
Ce în lume a revărsat-o, ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Intr'un mod fatal legate de o mână de pământ,
Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Li atrag — legiuni de inimi, mult mai mult,
Decât tot ce a gândit!

Să nu fim lași, să arătăm lumii, că din vultur-vultur se naște și din stejar-stejar răsare, să dăm dovezi la lume, că în aste inimi, că în aste piepturi, că în aste mâni mai curge un sânge de Român!

Din dieceza Lugojului.

Concurs la stipendiile teologice, gimnaziale și preparandiale.

Pe anul școlastic 1913—14 se escrie concurs cu terminul 25 Iulie st. n. 1913 la stipendiile teologice, gimnaziale și preparandiale.

Recurenții la stipendii pot fi numai tineri greco-catolici români și au să-și substearnă recursele lor la acest Ordinariat, pe calea Oficiului protopopesc districtual concernent, instuându-le cu următoarele documente:

I. Recurenții la teologie: a) estras de botez; b) testimoniu de maturitate; c) aceia cari au trecut peste clasele obligatoare la miliție, adevărință, că în toți anii s'au prezentat la asentare, dar nu au fost declarați de apți, atât pentru armata comună, cât și pentru honvezime, iar d) cari încă n'au trecut cu totul peste asentare, ci se află în clasele obligatoare la miliție, au să adevorească cu adevărință estradă de cătră iurisdicțiunea competentă, că în respectiva clasă au satisfăcut deobligamentului legii militare, dar au fost declarați neapți pentru serviciul militar; e) cei asentați ca voluntari pe un an, au să dovedească, că au implinit anul de serviciu, ori dacă nu l'au servit să producă toate scrisorile referitoare voluntariatului lor; f) declarațiunea obligatoare a părinților și tutorilor că la cazul, dacă candidatul fără învoirea Ordinariatului va părăsi seminarul, ori înainte de a servi cinci ani ca preot în dieceză, va păși în altă parte se învoește și se deobligă a restitui Cassei diecezane greco-catolice de Lugoj spesele întreținerii din seminar ce o va satori Ordinariatul de Lugoj.

Se observă de acuma, că fiecare cleric să solvească o taxă de 100 cor. pentru fondul de rezervă a seminarului, în două rate egale.

Prima va fi a se solvi la intrarea în seminar, a doua la începutul anului al III-lea.

II. Recurenții la stipendiile gimnaziale: a) estras de botez; c) testimoniu școlastic cu progres cel puțin îndestulitor; c) atestat despre sărăcia părinților și d) că sunt fi ai

diezei și studiază la școlile medii. E de sine înțeles, că la conferirea ștendiilor vor fi preferiți cei cu progres mai bun și cu purtare exemplară.

Ștendiștii fondului Rudolfian au datorința morală a se aplica la timpul său pe cariera preotească ori pe cea cantor-docentată.

III. Recurenții la preparandie: a) extras de botez; b) testimoniu școlastic că au absolvat patru clase gimnaziale, reale ori civile și c) adevărul despre cunoașterea limbii maghiare în scriere și vorbire. Dintre recurenți vor fi preferiți aceia, cari au ton bun și cunoștința cântărilor bisericești.

Recurenții la stipendiile teologice și preparandiale negreșit vor avea să se prezenteze la Conzistorul episcopesc pe ziua 31 Iulie st. n. 1913, orole 8 a. m., aducând cu sine și atestat despre starea lor sanitară și întregirea lor corporală, estradat de către medicul diezezan.

Condițiunile împreunate cu conferirea ștendiilor din fundațiunea „Nicolae Braia” pentru universitari, gimnaziști, comercialiști și învățăcei de industrie, sunt publicate în Circularul de dt 23 Iunie 1898 Nr. 1909 XXI.

Se observă, că ștendiul numai atunci se va solvi, dacă chitanța va fi vidimată de catehet, care va atesta că respectivul ștendist umblă regulat la sfânta biserică și peste tot își îndeplinește acurat datorințele creștinești.

Recursele pentru ori-care ștendiu intrate la Ordinariatul episcopesc după expirarea termenului de 25 Iulie n. a. c., nu se vor lua în considerare.

Purtătorii oficiilor parohiale vor împărtași cuprinsul acestui Circular tinerilor școlari, respective părinților acelora, din parochiile respective cu observarea, că și cei împărtașiți cu ștendiu în anul școlastic expirat 1912/13 dacă nu-și vor renoi rugărilor, vor fi conziderați din partea Conzistorului episcopesc, ca unii, cari nu mai reflectează la ștendiile avute.

Lugo, la 4 Iunie 1913.

Revistă.

Turcia. Un eveniment de o extremă importanță a zguduit viața politică din Constantinopol. Marele vizir Mahmud Șefket-pașa a fost asâsinat, chiar în o vreme când nu numai Turcia europeană ci chiar și cea aziatică pare a fi intrat în faza iremediabilă a agoniei. Asâsinatul e de natură politică, iar autorii lui morali sunt membrii ai ligei militare și aderenți ai vechiului absolutism al sultanului detronat Abdul Hamid. E o retorziune așadar pentru izbânzile junilor-turci, cărora li se atribuiau toate dezastrele războiului balcanic. În realitate Mahmud Șefket a fost urgisit pentru energia și mâna lui de fier, cu care a spulberat fărădelegile și privilegiile nenumărate ale aderenților vechiului sistem.

Agencia Reuter anunță astfel atentatul: Marele vizir când a plecat azi dimineață dela Seraskierat spre Sublima Poartă a fost atacat de doi indivizi înarmați cu revolve brownig și a fost rănit de moarte. E vorba de un atentat plănuț împotriva comisiei junilor-turci.

Sultanul a fost anunțat cu mare înconjur despre atentat, căci Mahmud Șefket era mâna lui dreaptă, și de altcum era cu totul deprimat în urma dezastrelor ce s'au descărcat asupra împărăției sale, în vremea din urmă. Aflând de atentat, Sultanul a exclamat plin de disperare: „Ah, nu mă așteptam ca profetul să ne urască atât de mult!”

După cele întâmplute pot să urmeze mari turburări în Turcia întreagă. Fierberea crește din ce în ce în Constantinopol și sunt serioase temeri, că se va naște încăerare în armată cu ocazia înmormântării fostului mare vizir. De aceea s'a hotărât, ca înmormântarea să se facă în ziua atentatului, spre a se preveni turburările, ce se par inevitabile. În Constantinopol au avut loc deja încăierări parțiale, cari dacă vor lua proporții mai mari vor provoca un războiu civil, cea-ce ar însămnă și sfârșitul Turciei europene.

Asasinii au fost prinși și vor fi judecați la moarte.

S'a constatat, că e o conjurațiune formală, care avea de scop detronarea sultanului și reacționarea vechiului sistem de guvernare.

Diverse.

Personale. Excelența Sa Domnul Mitropolit Luni seara, în 16 a. l. c. a plecat la Budapesta, însoțit de secretarul Mitropolitan dr. Alex. Nicolescu.

Din dieceza Lugoșului. Se ăcrie concurs la parohia Ciuchiciu, protopopiatul Oraviței, parohia Gerliște din protopop. Bogșei, apoi la Hălmagiul mare și la parohia Lupeni protopop. Jiului. Concursul e publicat cu termenul de 1 Iuliu a. c. Stațiuni de învățători vacante sunt următoarele: Hobiciei-Uricani (prot. Jiului), Câmpul lui Neag (prot. Jiului), Iladia (prot. Oraviței), Furling (prot. Vermeșului), Igrăș (prot. Torontalului) Comoriște (prot. Varădiei), Vermeș (în prot. de acelaș nume), Gerliște (prot. Bocșei) și Gherman din acelaș protopopiat. Concurenții vor avea să-și înainteze cererile la oficiul protopopesc respectiv până în 15 Iulie a. c.

Cine-i trădătorul lui Redl? O foaie din Varșovia scrie, că trădătorul lui Redl este Azew, care a petrecut mai multe luni prin Austria, unde a stat în legătură cu Redl. Pe urmă s'a mânia pe el și l'a tradat poliției austriace.

Concurs pentru primirea clericilor în dieceza Gherlei. Prin aceste se concedre Fraților Voastre a notifica tinerilor cari ar dori să fie primiți în numărul clerului tiner, cumă din cauza vizitațiunii canonice, pe care dorim a o întreprind în lunile Iulie și August, concursul se va ținea de astădată în 24 Iunie a. c. având concurenții a se prezenta aici în 23 Iunie la 4 și jum. ore după amiază cu documentele recerute și anume: carte de botez, testimoniu de maturitate, atestat despre purtarea morală dela catehății respectivi ori dela oficiul parohial conceput și în caz dacă ar fi ajuns la anii de miliție, document cu privire la obligamentul militar.

Abzicerea dela post a învățătorilor. P. S. Sa Episcopul Lugoșului a dat către directorii școlilor populare următorul circular: „Pentru a ne putea îngriji de cu vreme de eventuala complenire a stațiunilor de învățător, care prin strămutarea unuia sau altuia ar deveni vacante, lăsăm onorațiilor purtători ai oficiilor parohiale, ca în calitate de directori școlastici să provoace toți învățători să se declare până în 25 Iulie a. c. că rămân și pe mai departe în stațiunea lor sau ba. Dacă nu rămân, să-și dea abzicerea formală pentru a putea escrie concurs la respectiva stațiune de învățător.

În caz dacă n'ar da declarația cerută și în decursul anului totuși ar dori să se mute la altă stațiune pe respectivul nu-l vom aplica, nici nu-i vom da literile dimisionari pentru altă dieceză.

„Fefelega” lui Agârbiceanu în nemțește. Cetim în „Românul”: Într'un număr recent din „Czernovitzer Tageblatt” a apărut într'o frumoasă traducere „Fefelega” duioasa povestire a lui Agârbiceanu de care în timpul din urmă nu se mai însuflețește lumea la noi, dar care a prins viața Ardealului nostru în toate culorile și ar trebui să ne fie tot așa de scump, precum li-e nemților bunul Peter Rosegger. Văzând traducerea duioasei „Fefelega” mi-au venit în minte vorbele unui bătrân profesor neamț din Viena, care la vârsta de 78 ani învață românește și care mi-a vorbit așa de frumos despre Sadoveanu, pe care l-a cetit în original. Bătrânul profesor ne-a făcut observația, că prea puțin ne interesăm de lucrurile frumoase, uneori minunate, — ce le-avem.

„La Domineca del Corriere”. Revista italiană „La Domineca del Corriere” publică în nrul 22 o statistică a creșterii numărului credincioșilor catolici din lumea întreagă. Statisticile din 1912 stabilesc, că celor 15 milioane de catolici din Statele Unite într'un an li s'a mai alăturat 400 mii, iar în un deceniu 4 milioane. În împrejurimile Berlinului au trecut la catolicism 350'000, diviși în 40 parochii. Un frumos cămin clădește catolicismul în China; numai în provința Peking în anul trecut numărul credincioșilor catolici s'a sporit cu 400 de mii. Crin.

Necrolog. *Alexandru P. Lemény* protopop gr.-cat. emerit a repausat în anul 82 al etăței, 53 al căsătoriei și preoției, la 10 Iunie a. m.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Gherla: Concursule la parohii au sosit prea târziu și nu mai sunt de actualitate.

V. C. Nemaî fiind actuală — nu se publică.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Precând în realitate, cauza vindecării e cu totul alta. Sunt foarte multe fete, cari trăiesc fără de a avea un scop serios, vre-un cerc de activitate; petrecându-și viața în o plictiseală și trândăvie nefirească, dar cu deosebire în frica și incungiuarea a orice lucru corporal, în chipul acesta își câștigă boala de nervi. Indatăce se căsătoresc li-se deschide un scop hotărât și serios precum și cerc de lucru. Grijile nenumărate și mărunte ale căsiei, le pun în mișcare brațele, adeseori fiind ocupate nu mai au vreme să se mai gândească și la nervi, astfel urmează nu peste mult rezultatul îmbucurător al vindecării așadară le-a vindecat lucru serios și obositor, în urma căruia mănâncă cu apetit și au somn carele recrează. Dacă s'ar fi obicinuit cu lucrul și până au fost fete, rezultatul tot acesta era, numai că se vindecau mai curând. Medici francezi au vizitat pe călugărițele beguine, cari se ocupă și cu lucruri obositoare corporale și au constatat, că foarte puține sunt, cari se suferă de nervi, din contră între muierile trândave prostituate, numărul acestora e foarte mare.

Înainte de a încheia tractatul acesta, țin să dau un sfat bun tinerilor. Uneori cei cari sunt cuprinși în mrejele păcatului (onanistul), precum și cei infectați de boale sexuale, tripper, sifilis, socotesc că au lipsă de cărți medicale. Din toată inima li rog și-i fac atenți, să se terească de astfel de cărți. O parte sunt numite scrieri medicale de popularizare, cari vânează numai câștigul. Alte lucrări de soiul acesta, sub masca de a te lumina în chestiile sexuale, desvoaltă o muncă de ruinare și corumpere. În cele mai multe cazuri chiar și cărțile bune sunt unilaterale, fiindcă tractează chestiunea numai din punct de vedere fiziologic și patologic, precând aceasta chestiune are și o importantă latură religio-morală, socială și națională. Pentru vindecarea onaniei nu este medicină în farmacie. Chiar și medicul nu poate da decât sfaturi morale și dietetice.

Balзамul vidcător al acestui păcat este însăși voința individului, întărită prin grația religiunii. Nici infectarea urmată din păcat nu se poate cura prin anumite mijloace secrete, cari umplu numai buzunarele omului de afaceri. El consult în astfel de cazuri să te îndrepti către un medic conștient. Se înșală colosal acela, care crede, că se poate mântui de urmările păcatului prin cetirea cărților medicale. Pedeapsa ce este legată de crimă, nu este știință medicală pe lume, care să o poată delătura. Dar nici din motivul acela nu se pot recomanda studiile medicale, ce tractează acest subiect gingaș, fiindcă

aceste cărți atâta curiositatea, fantazia se ocupă cu imaginile păcatului, astfel că nu-i vor fi de folos, ei numai îl vor ruina mai tare. Chiar și omul cu viață curată, încă trebuie să fie destul de atent, când e silit să cetească astfel de cărți, iar pentru nefericiții de pacătoși, aceste sunt numai uleu pe focul ce arde cu bobotaie.

În streinătate deja de ani de zile s'a pornit mișcarea socială, contra senzualizmului destructiv. Valurile acestei mișcări în primăvara anului 1906 au ajuns și la noi. Pornirea aceasta modernă s'a manifestat în adunarea feministelor și a medicilor. Sanarea relor o găsec ambele aceste societăți în luminarea tinerimii. Trebuie se luminăm pe copii, tineri și fete în chestiuni sexuale, pe copii între marginile istoriei naturale, pe tinerii adulți pe baza „științelor naturale.”

După modeșta mea părere, copii din școlile creștine nu au lipsă de luminarea feministilor și a medicilor savanți, ei și până acum au fost instruiți de învățători și catecheți, când au tractat despre crearea primei părechi de oameni, despre păcatul stămoșesc, despre porunca a șasea și despre nașterea Dlui Hristos. Până acum nu s'a ivit încă pedagogul acela, care să aște conture mai potrivite, mai sfinte pentru luminarea oamenilor, decât celea de mai sus.

Mă tem că dacă vor succede tendințele științei naturale, prin acele clarificări se vor învenina numai sufletele băiaților și aceste lămuriri vor produce aceleași ruine pe cari le îndeplineau până acum „prietinii buni”, cari „știau mai multe” ca alți băieți.

Pedagogia adevărată stă pe baza principială de a instrua și a lumina gradat, feministii de altă parte, neluând în considerare acest principiu fundamental vreau să spună „toate” deja copiilor, fiind vorba de o chestiune care pretinde lămuriri făcute în chip cât se poate de prudent, ținând pas cu dezvoltarea caracterului moral al băiatului. Urmarea unei astfel de instrucții moderne ar fi, că copilul nepricepând cu mintea lui de băiat partea serioasă a lucrului, de altă parte, fantazia fiind, agitată de partea sensuală a chestiunii, ar fi aruncat în focul sensualizmului și astfel în ruină prea de timpuriu. De altceol nu-mi vine să cred, că superioritățile școlare, ar fi aplicate să accep-teze acest metod.

De asemenea trebuie să-mi exprim teama și nedumeririle prin cari vreau să fericească pe tinerii noștri, date pe baza „științelor naturale.”

Cred că și în lucrarea de față în deosebite rânduri am dat expresie stimei ce o nutresc față de lămuririle și descoperirile științelor naturale, nu este nici natural și nici științific. Hipotezele ce în continuu se schimbă și să înlocuiesc, de loc nu sunt potrivite, ca să poată servi de temelul vieții morale a omenimei. Nici nu se cade se vorbim de știință acolo, unde e vorba numai de hipoteze nedovedite.

Dar să vedem care e punctul de mănecare, întemeiat pe științele naturale?

Nu e altceva decât un darvinism materialistic, sub care se ascunde necredința. În decurs de 50 de ani, darvinismul ca știință a dat faliment, însă în decurs de 50 de ani a răpit credința din inimile multor oameni culți și mai puțin culți.

Sensualizmul bântuie și face stricăciuni nespuse în sinul societății culte din Europa,

iar o cauză principală, care a produs această boală socială fatală, e mult preamărita concepție naturalistă, care a zdrobit în multe suflete baza religioasă-morală, ba această concepție, îmbrăcând vestmântul serios al științei medicale, și strigând în lumea largă, că abstenența e stricăcioasă pentru sănătate, a devenit propagatorul cel mai urit al păcatului. Superstiția aceasta, ce s'a născut din științele naturale a pătruns iute și radical în conștiința publică, iar ruinele produse de ea, te pun pe gânduri. Că de fapt, superstiția aceasta primejdioasă, numai învălindu-se în mantaua științei medicale și cu ajutorul dat din partea anumitor medici a putut să-și facă cursul său nimicitor de trupuri și suflete, am dovedit mai înainte din citatele somitaților medicali. Mai pe urmă citez mărturisirea necredinciosului Forel, care scrie: „Trebuie să socotim ca urmarea unei dogme false și perverse, că și astăzi se mai găsec foarte mulți medici, cari se plâng de una și de alta, li trimit la casele publice, ori la persoane libere.”

(Va urma.)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

(Continuare).

P. Și necrescut.

A. (se apropie de băiat) Eu te sărut frumos.

F. Grijiți că iar vă udă.

A. Sunt fină cu oamenii.

F. Dar cu aceia cari se înecă în tine?

A. Iubiți fântânile, ascultați murmurul izvoarălor. Eu deapurruri voi fi acolo.

F. Uite a stropit totul.

A. Umblând prin păduri și voind a vă răcori, odihnivă în apropierea izvoarelor și ascultați ce spune glasul duios al aceloră, căci eu de sigur voi fi acolo. Și acum rămas bun căci mă copleșesc lacrimile.

F. Am observat.

A. Mă veți afla prin toate canalele, u-dătorile, prin canale și prin apaducte.

Zahărul. Aduceți-vă aminte și de mine eu nu pot plânge, căci de-ar cădea vre-o lacrimă pe piciorul meu poate mași topi de tot.

P. Auzi la fariseul!

Tylye. Unde a dispărut Tylo și Tylyt? Ce fac?

M. Parcă aud plânsul lui T. Cineva îl neliniștește.

Cănele (bate mereu mâta) Așa ni! Na o bătaie bună. L. T. și M. (se vără la mijloc) T. ai nebunit. Ce lucru e acesta? Așteaptă numai.

L. Ce-i asta? Ce s'a întâmplat?

Mâta. El a început și el e cauza. Ma bătut deși nu iam făcut nimic.

C. Nimic, nimic. Tu ți-ai luat partea ta.

M. (strânge mâta) Spune-mi unde te doare? Vezi și eu plâng cu tine.

L. Purtarea asta e cu atât mai dejositoare eu cât ne năcăjește tocmai acum când suntem destul de întristați, fiind siliți să ne luăm adio dela copii.

C. Ne despărțim de cei doi copii?

L. Indată, și nu vom putea vorbi mai mult cu ei.

C. Nu, nu, eu nu mă voi despărți de ei niciodată. Așa-i scumpul meu? De vrei mă împac și cu măta și o sărut.

M. (cătră măta) Dar tu T. n' ai nimic de spus?

Măta. Eu vă iubesc pe amândoi.

L. Și eu vă sărut pe amândoi.

T. și M. Nu, nu, tu L. rămâi cu noi. Vom spune mamei și tatii ce bună ai fost cu noi.

L. Durere băieților, nu se poate. Trebuie să mă despart de voi.

T. Unde mergi singură?

L. Nu departe. În țara unde obiectele toate sunt mute.

T. Nu mă învoesc. Noi încă venim cu tine.

L. Nu se poate. De altcum eu deapăruri voi fi cu voi. Dumnezeu cu voi! A sunat deja ora despărțirii. Se deschide ușa, plecați!

Tabloul al zecelea.

Deșteptarea.

[Aranjamentul de mai înainte, numai cât cu mult mai frumos și mai elegant. În odaie dorm T. și M. — C. M. și obiectele de mai înainte sunt tot la locul lor. Intră Tyl].

Tyl. Sculați-vă, nu vii rușine, deja a bătut ceasul opt și voi tot dormiți?

T. Ce? Ce? Lumina? Undei? Nu te depărta! Rămâi cu noi!

Tyl. Stai, stai, îndată deschid jaluzele. Uită ce luminat e totul!

T. Mamă tu ești?

T. Sigur că eu! Cine ar fi alta?

Tyl. Da, tu ești.

Tyl. Doar într-o noapte m'am schimbat așa să nu mă mai cunoști?

T. Bine că te revăd. Nu te-am văzut așa de mult. Las să te îmbrățișez și să te sărut.

Tyl. Ce ai? Nu vrei să te trezești? Doar nu ești bolnav? Scoală-te și te îmbracă.

T. Sunt numai în cămașă.

Tyl. Uite aici îți sunt și hainele.

T. Tot așa am călătorit?

Tyl. Ai călătorit?

T. Da, în anul trecut.

Tyl. În anul trecut?

T. Nu-mi mai aduc aminte. La Crăciun în anul trecut.

Tyl. Doar nici n'ai eșit din casă. Ce ai visat azi noapte?

T. Nu înțelegi? La Crăciun în anul trecut am plecat cu M., Zăna și cu L. A venit cu noi Pânea, Zahărul, Apa și Focul. Acestea două s'au certat mereu. Nu te supăra n'am putut să fac altcum.

Tyl. Nu pricep nimic. Desigur încă nu te-ai trezit.

T. Mamă, dacă îți spun! Doar tu visezi?

Tyl. Eu? Doar dela șase ore sunt în picioare.

T. Da na crazi, întreabă pe M. De ai ști câte aventuri am avut.

Tyl. Ce vorbești Mytyl?

T. Am fost împreună și am revăzut pe buna și pe moșul.

Tyl. Pe bunița și pe moșul?

T. Da, am fost de față în țara aducerilor aminte. Bunica ne-a omenit cu aluate făcute cu mere. Ne-am văzut și frățiorii: pe Robert, Ionică, Magdalena, Paulina și pe Riquette.

M. R. umblă încă tot în patru brânci.

T. Paulinei nici acum nu i-a trecut de pe nas sgrăbunța.

Tyl. Doar ați pus mâna pe ulciorul de vinars al călugărilor?

T. Hm!

Tyl. Ia mergi puțin să văd știi păși drept. Vino numai moșule de vezi. (Moșul Tyl intră) Ce-i năcazul?

T. și M. Bună dimineața. Ai lucrat mult în anul acesta?

Moșul Tyl. Dar cei cu ei. De loc nu se văd a fi bolnavi.

Tyl (Bunița) Nu știu ce au, aseară au fost liniștiți. Vorbesc de călătorii. Spun că au văzut pe moșul și bunița lor murind, dar pentru aceea se simțesc bine.

T. Moșul și acum umblă pe picior de lemn.

M. Bunica înse suferă de reumă.

T. Fugi după medic.

Tyl. De unde, încă nu s' a moarte. (Cineva intră și bate la ușă).

Vecina. Am venit după puțin jăratie să-mi fierb mâncarea. Afară e frig. Vă zic la toți servus.

T. Ce spune?

Tyl. Nu spune nimica, e vecina Berlingot. Ambii copii albaștri nu știu ce vorbesc. Au mâncat mult aseară și au visat rău.

Vecina. Ce-i asta T. nu cunoști pe nenii Berlingot vecina ta?

T. De unde? Tu ești zina Berylune?

V. Ce sunt?

T. Berylune.

V. Doar ai vrut să zici Berlingot?

T. Berylune ori Berlingot cum vrei! Mytyl încă-ți poate spune.

Tyl. Tocmai aici e năcazul că și Mytyl.

Tyl bunicul. Da, da-ți va trece.

V. Ii cunoșc, puțin au dormit, au înflințat asupra lor razele lunii, cu fata mea încă să întâmplă adeseori lucrul acesta.

Bunica Tyl. E drept că ai fată?

V. Da, da. Și de s'ar putea răzima pe picioare. Nu știu cu ce ași putea-o vindeca.

T. Bunica. Să dorește după pasărea albastră. T. Dă-i ei pasărea albastră.

T. Pasărea?

T. Bunica. Da! N'ai ce face cu ea și fetița să uscă pe picioare de dorul ei.

T. Dar unde-i pasărea? Aici în colivie.

Uită ce albastră e. Încă-i mai albastră de cum a fost mai înainte. M. Vezi tu pasărea? Ce ar zice L.? Duo repede fetiței.

V. Zău! Și în cinste. Dzăule ce fericit va fi băiatul. Las să te sărut. Acum merg acasă.

T. Da, mergi numai iute căci pasărea aceasta repede-și schimbă culoarea.

V. Indată mă reîntorc, și-ți spun ce-a zis copilă (se duce).

T. Ș'acum e frumoasă cum a fost mai înainte, și încă e mai frumoasă.

T. Cum îi frumoasă?

T. Ca și când ar fi pictat-o din nou. În anul trecut n'a fost așa.

T. În anul trecut?

T. (se apropie de fereastră) Și pădurea e așa mare și frumoasă. Ca și când ar fi reînviat din nou! Ce fericite e aici la noi o-mul. (Deschide coșarca cu pâne) Unde-i pânea? Ce liniștită șede aici! Și T. e aici? Servus T. Tu te-ai bătut cinstit. Îți aduci aminte ce s'a întâmplat în pădure?

M. Și T. mă cunoaște dar nu mai vorbește!

T. Mărita Pâne unde mi-a perit diamanțul? Mi-e tot una, nici nu-mi mai trebuie. Ah focul iarăș e în voe, poate ca să se mănîe mai mult apa. Râde. (Fuge la apeduct) Dar apa? Bună dimineața apă. Ce zici? Îți aud cuvântul dar nu ți-l pricep așa bine ca mai înainte.

M. Nu văd Zahărul!

T. Mă bucur că sunt fericit.

M. Și eu, și eu.

T. Bunica. Ce aveți de umblați așa de repede?

T. Bunicul. Nu-ți bate capul cu ei. Ne jucăm veseli.

T. Iubesc mai tare pe L. Unde-i lampa? E permis să aprind. (Privește în jur) Dumnezeu ce frumos e aici totul. (Bate cineva la ușe).

T. Intră! (Intră vecina aducând de mână pe fetița frumoasă și blondă).

V. Vedeți minunea?

T. Nu să poate. Deja și umblă?

V. Da, deja fuge, aleargă, îndată ce a văzut pasărea s'a ridicat din pat, a fugit la Lumină să vadă dacă e pasărea lui T. apoi a alergat pe uliță de nici n'am putut urmării.

T. (se apropie mirându-se și zice) E întocmai ca și Lumina.

M. Dar cu mult mai mică.

V. Ce vorbiți? Nu va-ți venit încă în ori?

T. Bunica. Îți mulțumim, deja suntem mai bine. Totul va trece.

V. Mergi fetița mea și mulțumește lui T.

T. Bunica. Ce năcaz ai T.? Ai frică de fetiță? Sărut-o! Ce neputincios ești, de altădată nici Satana nu învingea cu tine. Sărut-o încă odată, (Netezește pasărea).

T. E destul de albastră?

Fata cea mică. Cum nu? Mă bucur.

T. Am văzut și mai albastră.

Fata mică. Nu face nimic și asta e foarte frumoasă.

T. Iai dat deja de mâncare?

Fata mică. Încă nu. Ce mănă?

T. Toate cele, grâu, pâne, cucuruz etc.

Fata mică. Și spune cum mănă?

T. Cu ciocul. Așteaptă, vei vedea îndată, îți arăt. (Vrea să ia pasărea dela fetiță, dar aceia să împotrivesc și Fetita mică strigă desperată) Mamă a sburat. (Începe a plânge).

T. Nu face nimic. Nu plânge. Eu voi prinde-o. (Pășește înaintea publicului și spune) De va afla-o cineva ne va readuce-o, avem lipsă de ea, ca odată să fim fericiți.

(Cortina cade).

Fine.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: **Acatistul** și se vinde
legătura simplă frco . . . 1 cor. 10 fil.
" cu foi aurite în pânză 1 " 60 "
" în piele bordo frco 6 " 20 "
" în celuloid cu cruce frco 5 " 20 "
Librăria Seminarială Blaj—Balázsfalva.

Critica unei lecții de Valer Seni profesor în Năsăud. E o folositoare broșură pentru toți oamenii de școală, cari doresc a cunoaște cum trebuie tratată metodic o lecție în școală. Broșura e o reproducere din „Foia școlastică” și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj, cu 60 fil.

Se află de vânzare

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială.*

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Aducem la cunoștința On. Public, că vestitele

băi din Jabenită

renovate și aranjate după modele cele mai nouă sau deschis.

Sunt cele mai folositoare și mai frumoasă dar în același timp cele mai ieftine băi ale Ardealului.

Informații mai apropiate la *direcțiunea băilor din Jabenită* (Görgénysóokna, p. Görgényszentimre). (41) 2—3

La fundațiunea **BRUKENTAL** din **MICÁSASA** se află

Lemne de foc

cu următorul preț: 1) 5 $\frac{1}{2}$ stângeni lemne de fag I. crepate uscate, încărcate în vagon cu 176 K. la gara Micăsasa 2) 5 $\frac{1}{2}$ stângeni băte crepate, lemn mestecat (stejeri, carpini și fag) uscate. încărcate în vagon cu 134 K. la gara **Micăsasa.**

42 1—3

În hotarul Ciufudului 3 table de pământ arătoare și 1 de fânate, toate patru în mărime de 6 jugăre sunt de vânzare din mână liberă.

A se adresa la:

Petrea Lipovan
Blaj.

(39) 4—5

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui **Kaiser** cu „trei brazi”

6050 atestato dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonhoane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fil. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: **Carol Schieszl** farmacist Blaj. (34) 11—22

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificiile, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912 . . . K. 5,456,645-67
Capitale asigurate pe viață achitate . . . 5,458,689-43
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 133.667,241-
} viață „ 11.740,710-
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 41—?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.